

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłal,
Strowja ée
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosé ma;
Bóh pak swérny
Přez spař měrný
Čerstwosé da.

Njeh ty spěwaš,
Swérnje džěłai
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpođń ty.

Z njebjes mana
Njeh éi khmana
Žiwnosé je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew ée!

F.

Sserbske njedželske łopjeno.

Wudawa šo kóždu šobotu w Šmolerjez knihiczišczerńi w Budyšinje a je tam ša šchwórtlětnu pšchedplatu 40 pj. dostacž.

16. njedžela po šwjatej Trojizy.

1. Kral. 17, 17—24.

Džeń 23. septembra šo šašo našyma šapocžnje a š tym tež tón czaš, w kotrymž wšchelake khorosće do našich domow šacžahuja. Kaš někotryžkuli šymny, mošny našymški džeń pšches šwoje nješwucžene wjedro žyłu šyłu khorosčow šobupšchinješe! A tež šmjercž počnje šašo bohatscho šwoje žně džeržecž. Kaš někotry dom šo potom š jonym dobom domej wudowy š Zarpatha ruha, w kotrymž běšche šary profeta Šeliaš po Šnjesowej woli šwoje bydlenje namakał! Kaška šrudoba a kaške štrožele potom š jonym dobom do domu šacžahnu, hdyž šebi šmjercž šwój wopor žada! A tebi šu tež kaške tyšchnosče a bolosče wot Boha Wjeršneho póšlane, kiž je dopuščeži, wot Wšchedomudreho a Wšchehodobrocžiweho, kiž tola njeha jeno cžłowjeka šranicz, ale jeho po šwojej hnadže wješč a š šbóžnosčzi woczahnyčž. Čžłowjek dyrbi w Božej šchuli po šwojej dušchi wulki šrosčž, dyrbi někotrežkuli kublo wufnyčž džakownje šebi wažicz, někotryžkuli blud a někotrežkuli hubjenštwowostajicz a wošebje wufnyčž, Božu krašnosčž widžecž. Kaš wšchelazy pak tole njemóža, kiž ša podawškami žiwjenja njehadža žaneho Boha widžecž, ale mēnja, šo tole wšchitko šamo wot šo nastawa! Čajzy šebi tež potom š nashonjenjom šwojeho žiwjenja žanu wucžbu njebjeru. Šedžblivy čžłowjek pak dyrbi š wěrzajez wutrobu wušnacž:

Bóh čžłowjeka w šchuli cžerpjenja woczehnje

1. pšches khorosčž š pokucže,
2. pšches nusu š modlitwje,
3. pšches cžakanje š wěrije a wohladanju Božej krašnosčže.

Budž ty Bohu poddaty,
Šdyž cže runje šchiz tu šrudzi;
Dha mašch Boha š pomozy,
Šotryž trošchtuje cže wšchudže;
Nicžo teho njebije,
Šotryž Bohu luby je. (Spěwaške 418, 3.)

Wulke džimy běšche Bóh tón Šnjes pšches šwojeho profetu Šeliaša na wudowje w Zarpacže w cžaku powšchitkowneje drohoty a nusy dokonjał, pšches to, šo wón Šeliaša, tu wudowu a jeje šyna š muku a woliom šastaracše, mjes tym šo hewał w žylym Šraelu nicžo š jedži njemějachu. Kaš drje je tale wudowa nad tutym mužom Božim šo šawješelika, a kaške špóšnacže Božich pucžow je jej we wutrobje šelhadžalo! A kašku wobdžiwanja hódnu ščezčpliwosčž we šwojim dušchowaštyřškim džele na tej wudowje a jeje šynu je drje Šeliaš wopokasał! — Dha š jonym dobom šthori teje žony, jeho hošposy, šyn a bu tak jara khoru, šo žadny dych w nim njebě. Kaške pruhowanje Bože po tym cžaku pomozy a šboža! Dha bu tej wudowje štyščno a, dokelž běšche wona pšchezo Božu bliskosčž cžula, šebi nětko pšchemyšlowacše, šchto drje je mohlo Boha tak rošhněwacž. Kaš někotryžkuli hřeč jeje žiwjenja jej nětko do pomjatta šupi! Wona khorosčž a šmjercž šwo-

jeho syna jako khostanje Bože sa swój hrěch saczu. Haj wschaf, sa hrěschnika je bliskosć Boža kaž kapazy wohen. Tak wona dóndže k prawej pokucze. Kať nětotrežkuli ros-
 kacze, kať nětotrežkuli prjódktwacze polěpschowanja drje je w jejnej wutrobje nastalo! We wohnju srudoby so jejna duscha wuczišczi. Kajke žohnowanje domapytanja! Wona džešche k Heliabej: „Schto mam ja s tobu, ty mužo Boži? Ty by te mni pschischol, so by na moju stóscz spominane bylo a mój syn morjeny byl.“ Kať nětotrehožkuli njeje tón Anjes wot tamneho czaša sem psches khoroscz k pokucze pschinješk! Tak mylaza a wobcžežna, kaž móže khoroscz sa powołaniske džeło a swonkne žiwjenje cžlowjeka bycz, tať wobohaczaza a spomožna je wona husto sa snutzkne žiwjenje cžlowjeka. Psches nětajku khoroscz je hižom nětotryžkuli nětajkemu pschiwuczenemu hrěchej wotemrjel, džakownišcho a bohupodobnišcho so swojeje strowoscze wješelik, byllišcho so džeła swojeho powołanja pschimal a, na luboscž druhich pokasany, so wutrobnišcho s nimi swjasať, wošebje snano s njewidomnym Bohom, kotrehož ruku a prawdoscz je wón saczul. Nusa wuczi so modlicz.

W kajkej nusy dusche a w kajkim rostaczu běšche tola wudowa w Zarpacze! Tale nusa ju k modlitwje cžeri, k modlitwje k Bohu, kotrehož běšche wona spósnala. We swojej nusy je drje so tež na Heliaba, profetu Božeho, wobrocžila a jeho wo pomoz prošyla. A kať drje je tež Heliaba tale nusa k modlitwje pohnuła, kiž wschaf so temu žyle doměrjesche, kiž modlitwy wušklyšcha! W nim seskhadža najkhoroblišche doměrjenje, so budže Bóh tej wudowje pom-
 hacž a jeje wěru na najrjeńsche waschnje móžnu dokonjecz. Wón tehodla teho morweho syna s jeje klina wsja a na ljubju džešche, hdžež bydlešche, a položil jeho do swojeho loža. A modlesche so k temu Anjesej a džešche: „Anježe, mój Božo, by ty tež tej wudowje, pola kotrejež ja hósč bym, tať slě cžinił, so by jeje syna moril?“ A wón so měrjesche (se swojim cžěkom) tsi krocž na tym džešcžu a wołajche so k temu Anjesej a džešche: „Anježe, mój Božo, ja cze prošcu, njech ta duscha teho džešcža sašo do njeho pschindže.“ — Cžezkeho wošuda wudowy běšche jemu žel, wón so rudžesche wo jeje wotucženu wěru a cžini dobro-
 proščenje sa nju. Jemu běšche to wošebje tež pschisplusch-
 noscz džakownoscze, so sa tule tyschenu duschu, kotraž běšche jeho tať pscheczelnje do domu wsala, staracz. Běchu tola tež po santonju w israelskim ludu wudowy wyšoko cžesczene a sobuczuczu pobožnych wošebje porucžene, žyle hinať hacž dženša hišcže w pohanskej Indiskej, hdžež so wudowy se wscheho cžlowškeho towarštwu wustorcžene a maju njesnješ-
 limy wuškud. — W schuli, na pschepšlapjenjach bohatej, běšche Bóh tu wudowu woczahnył. Lědma běšche wona psches hnadne džiwy spósnala, so ma tež wona luboscze-
 polneho Boha w njebjeschach, dha tutón ju sašo schwika s khoroscžu, nusu a smjerczu. A njeje tola jara husto Anjesowe waschnje, po bohaty mnashonjenju jeho hnadu, psches kotruž je wěra nastala a so rozšlylnila, ju nětko tež wupruho-
 wacz psches cžezke njesbože a psches cžezšche brēmjenja dacž dostawicž! Hdnyž běšche nasch Anjes Jesuš pschi swojej kschczenizy Božu bohata hnadu dostať a hdnyž běšche Bóh tón Anjes swoje spodobanje nad nim wuprajil, bu Jesuš bórny do puscžiny wjedženy, so by tam głodu tradať a wot cžerta spytowany byl. Alle psches Božu hnadu po-
 šlylnjeny je wón wschě spytowanja pschětrať a dobyczerszy tón dobry běh dokonjať, haj swoju nashonitoscž pscheczimo-
 štemu a lešnoscz cžerta dokonjať. — Doměrjenje wudowy

w Zarpacze k Bohu běšche so cžezko pruhowalo, ale Bóh tón Anjes nam cžezšche brēmjo njenapoloži, hacž móžemy snjescz.

Psches tole cžakanje bu jeje wěra tať prawje cžehnjena a pošlylnjena, haj wona dosta, cžehož běšche so nadžijala. „Tón Anjes wušklyšcha Heliabowy głóš, a ta duscha pschindže sašo do teho džešcža, a bu žiwe.“ Glaj, tole je wušklyščenje profetoweho dobroproščenja, tole wušklyščenje horzeho žadanja maczerje, tole to džiwyne knježenje wscheho-
 móžneho a wschehomudreho Boha w njebjeschach. „A Heliab wsja to džečzo a pschinješe jo s lubje do kžeže a da jo jeho maczeri a džešche: „Glaj, twój syn je žiwy.“ Kajke wješele sa sobuczujazeho Heliaba šameho, so móžesche pomoz a dopjeljenje próstwy tať tej wurudženej žonje pschinjescz! Kajke wješele sa tu maczer, kotraž tať shoni, so jeje próstwa njeběšche podarmo byla, so Bóh tež derje s njej mēni, hdnyž ju runje schwika, haj, so je jej w sbožu a njesbožu blisko! Kať běšche wona sesnala, so tym, kiž Boha lubuja, wschitke wězy k lešchemu šlyža! Kať běšche wona Boha w jeho njewušklyšcženej mudrosčzi spósnala! Hižom psches Heliabowy mēr a doměrjenje běšche wona wschelake spósnala, a nětko to wušklyščenje jeju próstwy, kotrež wón jako Boži profeta jej pschinješe! Kať dnybje-
 sche jeje wěra psches to rosč! Šolna ponižnoscz džešche wona k Heliabej: „Nětč ja pósnaju, so ty Boži muž by a teho Anjesa šłowo w twojim rcze je wěrnoscž.“ Haj, psches wěru běšche wona pschischla k widženju Božej krašnoscz. Alle tež sa Heliaba šameho běšche khorobšocž jeho doměrjenja najnadobnišche plody mēla: běšche wón tola hišcže jašnišcho hacž prjedy shoniť, kať blisko je jemu Bóh se swojej pomozu; to drje je jeho hišcže bóle pošlylnilo pscheczimo jeho staremu njespscheczelej kralej Ahabej, tať so wón s hišcže wjetšchej khorobšocžu jemu napsche-
 cžimo štupi. Wušklyšchane modlitwy a shonjene wupom-
 hanja móža cžlowjeka twjerdže s Bohom swjasacz a jeho pošlylnja. Cžakanje wudowy běšche jeje wěru pošlylnilo a jej k widženju pschepomhať. Kať je drje wona polna swojeho Boha byla! Ta dobrota sbudženja wot smjercze njeběšche tudy na žanu njedostojnu wucžisnjena. Kať wy-
 šokti skhodženť běšche jeje wěra dozpila, s jeje šłowa k He-
 liabej widžisch: „Nětč ja pósnaju, so ty muž Boži by a teho Anjesa šłowo w twojim rcze je wěrnoscž“. Schtož je hdny pohladnył do Božeho knježenja, tón w nim šame šwětko, šamu hnadu a wěrnoscž widži. — Wny pať widžimy, so Bóh tón Anjes nam sbože kaž njesbože jeno k wucžiscženju sczele. Te cžasny srudoby pať, w kotrychž nětajki džel nascheho sboža so nam wosmje, chzedža naš doprědka smuczicž a pschihotowacz na tón wokomit, hdžež mamy wschitko šemške wopuschcžicž, na smjercz. Cžlowjek dnybi pschese wschitke cžerpjenje so na to swuczicž, so šemške ži-
 wjenje njeje to najwyschšche kublo, so pať je najhubjensche hubjenstwo wina. Duž masch so šwětej wotrjež, w srudobje doměrjenje wopokasacz, na Boha so twjerdže šaložicž, tať njebjeka namakasch. Šamjen.

K. w K.

Schtož cžini Bóh, je dobre wscho.

Hdnyž cžischczi cžezke horjo cze
 We tymle cžasnym hubjenstwie;
 Hdnyž duscha jeno škoržby šlyšchi
 A widži, kať so khoru tyschi —
 Dha wopomā, luby kschecžano:
 Schtož cžini Bóh, je dobre wscho.

Ty rjeknjesh knadź: czaŝ czeŝti je;
 Ně, wón je poŝoł miłosće.
 Něchiz kóždy, kiž Bóh sczele tebi,
 Tež jeho wulka hnada debi.
 Duž stroschtny budź a wopomń to:
 Šchtož čini Bóh, je dobre wscho.

Rnješ Jesuŝ spasche we kóždi,
 Wón w prawy czaŝ pał wotuczi;
 Tež naŝ wón njeŝabnywa ženje,
 Hdyž strach a nusa na naŝ czehnje.
 Něch wichor howri, njeboj ŝo:
 Šchtož čini Bóh, je dobre wscho.

Masch bédžicž ŝo tu ŝ tyŝchnosćzu,
 Se wschellej nusu, se ŝmjerczu,
 Dha ŝ doměru a w ŝczerpliwosćzi
 Twař na Boha we wyŝkofosćzi.
 Wŝmi, ŝchtož wón da, ŝo troschtujo:
 Šchtož čini Bóh, je dobre wscho.

Tych, kotrychž Bóh Rnješ lubo ma,
 Wón huŝto ŝ horjom pokhoŝta:
 Šchtóž we duŝchi pał wěru noŝy,
 Žnje róže, hdyž wón czerne woŝy.
 Duž njeŝ ŝwój křiž, mój kŝeŝcžano:
 Šchtož čini Bóh, je dobre wscho!

K. A. Fiedler.

Budźće ŝmilni!

Mikławŝowaj starschej bėŝchtaj wumrjekoj a njeiŝtaj jemu niczo ŝawoŝtajkoj hacž bibliju a huŝle. Čžitacž duŝchnje njemóžesche, čžim lěpje hrajesche na huŝlach. Někajka daloka čžeta jeho ŝ ŝebi woŝa.

Šało pŝchecželneho hólza mějachu jeho wschitzy ludžo lubo; dofelž tał rjenje hrajesche a ŝpěwaŝche, bu na kŝečžina a hoŝčžiny kaŝany, ŝo by tam kmotram a hoŝčžom něŝchto ŝahrał a ŝaŝpěwał. Š tym ŝebi někotry rjany ŝlěbornik ŝaŝluži.

Maŝ bėŝche tež něhdže na kwaŝu hrał, a dofelž bu nóz, tam pŝches nóz woŝta a w bróžni na ŝlomje ležesche, jeho poŝ pŝchi nim. Lědma bėŝche kŝwillu poŝpał, wotuczi a žałoŝcžazy hłóŝ wuŝkŝyŝa. Wón ŝtany a pohlada, ŝ wotkał tajki hłóŝ pŝchińdže. A hlej, pŝched kŝežnyymi durjemi ŝtaruŝka žónka ŝtejesche, ŝo na ŝwój kŝieŝch ŝepjerajo klepaŝche do duri a proŝchesche: „Mój ŝynko, wotewé ŝwojeje ŝtarej wozny. Mje je jara bolalo, ŝo ty, mojejo ŝynowy ŝyn, mje njeiŝy na kwaŝ proŝyl; ty ŝy ŝo mje hańbowal, ŝo ŝym kŝuda. Duž du w nozy ŝ tebi a cze proŝchu, daj mi něŝchto wot tych drjebjeńcžkow, kiž ŝu ŝ twojejo ŝwjedženja ŝbhtkne. Ša njeiŝym dženŝa niczo jědla, hacž ŝkórku ŝucheho kŝlěba, we wodže womacžanu. Ty wschał ŝam wěŝch, ŝo čžisće niczo nimam, dofelž ŝym wscho to ŝwoje twojemu ŝenrjetemu naney pŝchepodała. Wočžin dha!“ Ničtó ŝo w domje njehibny. Wowa kmožnje buchaŝche. „Wocžin durje“, wona dale wołaŝche, „ja njemóžu wěricž, ŝo ŝ měrom ŝpiŝch, hdyž twoja wowa pŝched durjemi proŝy. Šy dha ŝabyl, ŝo je cži twój nan kaŝal, ŝo ŝa mnje ŝtaracž? Kał dha móže žohnowanje do twojejo mandželŝtwa pŝchińcž, hdyž hižom přeni džen ŝ tajkim hrěchom ŝapocžnjesh?“

Maŝ mały Mikławŝ bėŝche to wschitko ŝkŝyŝchal. Šyŝly jemu dla tajkeje žałoŝče do wocžow ŝtupachu. Rapoŝledku wočžinichu ŝo durje a młody hoŝpodař položi ŝlibu a kuŝ mjaŝa na proh a ŝchcžowlaŝche: „Šow macže, nětko pał čžinće, ŝo ŝ dwora pŝchińdžecze. Hańbuječe ŝo, ŝo tał w nozy po woŝy wokolo laŝyče

a ludži ŝe ŝpanja budžicže; druzi raŝ pał mi ŝaŝo njeŝchińdžecze.“ Š tym durje ŝapraŝny. Ša ŝtara ŝo ŝydnny a horze ŝyŝly ŝlaŝaŝche, Mikławŝ teho runja; wón padny na kolena a proŝchesche: „Luby Rnježe, ty ŝy tajki bohatty, ŝmil ŝo nad tej ŝtarej a woŝŝerw ju!“ A pŝchi tym jemu to ŝłowo do myŝlow pŝchińdže, kiž bėŝche ŝebi rano domach ŝ Božejo ŝłowa čžitał: „Derje temu, kiž ŝo nad hubjentym ŝmili; tón Rnješ budže jeho wumóz w ŝtych czaŝach; jemu ŝo derje pónđže na ŝwěcže.“ Mikławŝ njechaŝche dlěje w domje tajkeho ŝuroweho čžłowjeka woŝtacž, ŝ čžicha ŝa tej wobŝtarnej krocžesche, kiž pomaku ŝ ŝwojemu bydlu džeŝche. Šo bėŝche ŝtara ŝpadnjena budka; tam ŝo wona na murju ŝydnny a dale ŝlaŝaŝche a žebriesche: „Luby Božo, ŝchto nětko ŝapocžecž? Ničoho na ŝwěcže wjazy nimam, kiž by ŝo trochu ŝa mnje ŝtarał. Ale ty ŝy prajik, ŝo tež ŝyrotty a wudowy ŝaŝtaraŝch, teho dla ŝwoje do-wěrjenje na tebe ŝtalam; njedaj ŝo mi ŝtaŝecž!“ Ša to Mikławŝ nuts ŝtupi, kiž bėŝche wot wonach wscho ŝkŝyŝchal a rjekny: „„Tón luby Bóh waŝ njewopuŝcžy; to tola w bibliji ŝteji.““ Ša ŝtara žónka ŝo njemało džiwaŝche, hdyž teho zuŝeho hólza ŝ tym pŝom pŝched ŝobu widžesche. Tón pał wotmolwi: „„Luba wowa, cži waŝchi ŝu ŝlě nad wami čžinili, ja pał čžy waŝche džečžo bycž a ŝo ŝa waŝ ŝtaracž. Šow macže hižom moju ŝaŝlužbu wot dženŝniŝcheho dnja. Šo budže na někotre tydženje doŝahacž. Tež na dalŝche njecham na waŝ ŝabycž. Doměrcže ŝo Bohu!““

Ša to ŝebi taj dwaj powjedajŝtaj, ta ŝtara, kał je domach-pytana, tón hólz, kał je jejne žałoŝčenje ŝkŝyŝchal a widžal. Hdyž Mikławŝ něhdže na kŝečžinach abo kwaŝach hrajesche, pŝchinjeŝe tej wozny něŝchto ŝ jědži ŝobu, a wot ŝwojeje ŝaŝlužby jej doŝč wudželowasche. Bože žohnowanje pał pŝchi nim czaŝ žiwjenja woŝta.

Žro a jadro biblije.

We ŝwjatym piŝmje je bjeŝ dwěla najwažniŝchi ŝchpruch tamne ŝłowo Jesuŝowe na Nikodema (Šana 3, 16): „Ša je Bóh ŝwět lu-bował, ŝo wón ŝwojejo jenicžkeho narodženeho Šyyna do ŝwěta dał je, ŝo bychu wschitzy, kiž do njeho wěria, ŝhubjeni njebyli, ale wěcžne žiwjenje měli.“ Pŝchetož tutón ŝchpruch w ŝebi wschitke ŝačžkne wucžby kŝeŝcžijaniŝkeje wěry wobjima, mjenujzy: 1) Wožu luboječ, 2) naŝche wumóženje pŝches Kŝryŝtuŝa, 3) wěru, kiž ŝo tuteho wumóženja mozuje, a 4) wěcžnu ŝbóžnoŝč, kiž je nam ŝlubjena.

Šeho dla tež miŝionarojo, hdyž něhdže ŝ pohanam wo ewan-geliju rěcžecž ŝapocžinaju, ŝtajnje tutón ŝchpruch ŝ ŝačžkeje bjeru, dofelž móža jemu wschě najwažniŝche wucžby pŝchiŝamknyč. A na pohanow tuto ŝłowo ŝ wjetŝcha móžny ŝacžisćecž čžini. Šał tež raŝ w Čhinje miŝionar tutón ŝchpruch w kŝeŝcžijaniŝkej žyrtwicžy wucžita; duž na jene dobo ŝtary Čhineŝa, kiž bėŝche jako hóŝč do žyrtwje pŝchiŝchol, ŝ rukomaj kleŝacž a na ŝemju teptacž poča a ŝpěwaŝche a wyŝtaŝche a čžinjeŝche kaž by ŝe ŝamej wjeŝelocžu roŝom ŝhubil byl. Wŝchitzy ŝebi myŝlachy, ŝo je woprawdže wowrótnik a čžyŝchu jeho ŝ žyrtwje wuwječ. Wón pał wołaŝche: „Ša njeiŝym roŝom ŝhubil, ja derje wěm, ŝchto čžinju — ale to bė, ŝa čžimž ŝym hižom dawno pytał; te ŝłowa, kiž je tutón zuŝy muž runje čžitał, ŝu baŝam ŝa moju wutrobu, te čžinja mje ŝa najŝbožowniŝcheho čžłowjeka.“ A hlaj, tutón ŝchpruch buchu jemu durje do Božejo kraleŝtwa.

My wschał, kiž jón ŝ džečžatŝtwa ŝem ŝnajemy, huŝto w nim dale niczo woŝebite njewidžimy a haŝle wjetŝche njeŝbože naŝ ŝaŝo ŝ póŝnacžu jeho kraŝnoŝče a jeho mozy domjedže.

Maŝ pŝchedawař biblijom ŝ ŝtaremu džełacžerjej ŝtupi a ŝo jeho wopraŝcha, hacž ma tola tež žaneje biblije domach. Tón rjekny, ŝo nima. Duž pał dyrbał ŝebi tola bibliju kupicž, mēnjeshche pŝche-

dawať. „Sa trjebam ſwoje pjenjeſy ſa nuſniſche wězy“, ſtarz wotmolwi. „„Sa pať mam““, pſchedawať džeſche, „„ſa Waſť runje to najnuſniſche,““ a pſchi tym wotewri jenu ſwojich biblijom a čítaſche, ſchtož jemu runje do woczow padny, a to bě Zana 3, 16. Nětko klinečjeſche tutemu ſchedžiwzei do wutrobny, kaž by ſo pſched nim ſ rjany m ſwonom ſwoniło, ſhly ſo w jeho woczomaj ſybolachy a wón rjekny: „„Haj, to je tola ſawěſče rjany ſchpruch““, a tuteho jenicžleho ſchprucha dla žyłu bibliju kupi.

Kurwjerch Bjedrich Mludry († 1525) da ſebi wot ſwojeho duchowneho Spalatina tutón ſchpruch ſ wulkimi piſmiki na čornu deſku napikacz a tu ſamu pſched ſwojej woczji na ſčženu powjebnyč. A wójwoda Ernſt Bobožny ſ Gothy mřejo wuwola: „Tutón ſchpruch ja ſa tyſaz ſwětow dať njebyč!“

Pubuj bližſcheho!

W rjanych horach italskeje jemje ležeſche pſched lětami kľóſchtr San Pelerino. Pľódna rola, rjane ſahrody, bohate winizy ſ njemu ſkľuſchachu, tať ſo mnichoyo žaneje nuſy njemějachu. Žich abt beſche pobožny muž a wjele ſmilnoſče nad thorymi a thudnymi čžinjěſche, tať ſo jeho wſchudže thwalachy. Nunjež bě jara ſtary, móžeſche tola ſwój kľóſchtr w dobrym rjedže dđeržecž. Žeho kľóſchtrſke mjeno beſche Makariuſ.

Maſ thudy burit wo jeho durje kľepaſche; wón bu nuts puſchčeny a poľoži kraſnu winowu kľč na jeho blido ſ tymi ſłowami: „Čžeſčeny wótče, tuta kľč je najrjenſchi pľód mojeje winizy a ſ praſowanju ſchłoda. Sa ničžo lěpiſche njewěm, hač ju Wam dacž, pſchetož Wj ſče najpobožniſchi a najdoſtojniſchi muž žykeho kraja a Waſche modlitwy ſu ſa naſ thudnych ludži najlěpiſche žohnowanje.“

„„Woftajče ſwoje thwalenje,““ Makariuſ rjekny, to mohło mje hordeho ſčžinicž, ſa Waſchu kľč pať ſo džakuju; pſchetož ſtarymaj hubomaj ničžo lubſche njeje, hač wothľódjenje ſ winom. Šladajče, tať ſo luby Bóh ſa naſ ſtara.““ Pſchi tym ſwoju ruku na ſo kľatnywſcheho bura poľoži a jeho požohnowa.

Hdyž bě ſaſo ſam, haťle tať prawje na tón rjany Boži dar hladaſche, ſo nad jeho rjanofčžu a wulkofčžu džiwažy. Sorna bečhu kaž ſłowki, brunowate a ſ módrinu podychane. Wón ju wobrocžeſche, hladajo, hdže dyrbjal ju nacžecž, wſchudžom bě ſchłoda. Duž jemu do myſlow pſchińdže, ſo beſche w kľóſchtrje thory mnich, runje wot čžeſkeje hymnizy ſtanjeny, kľč ſpochi na lacžnoſč ſtorži; temu by ta kľč ſtrawſcha byla, hač ſtarem Makariuſej! Wón ſapſchimny ſwoju kľč, thwataſche temu ſtanjenemu thoremu a džeſche: „Tu, bratſje Marcžino, čži luby Bóh poſtrowjenje pſčzele, to dawa nowu krej a krutej woczji, kaž Sonathanej, hdyž bě mjedu woptal. Bóh čže žohnuj!“

Mnich Marcžin bě hač ſ hylſam hnuty, wofſcha abtej kromu jeho woblecžjenja a džeſche: „„Kať dobročžimy ſče Wj, luby wótče! Tón ſnjeſ, kľč na ſudnym dnju kľždu kapku wody, w ſmilnoſčji wudželeny, ſaruna, čžyl Wam tež Waſchu luboſč ſarunacz!““

„Wiſcho derje“, Makariuſ wotmolwi, „ſtaraj ſo jeno wo to, ſo ſkerje a lěpje ſaſo čžerwjenej ližy doſtanjeſch; to budže mi doſčž ſapľacžjenja.“ A pſchi tym woteńdže.

Bratr Marcžin ſo nad tej rjanej winowej kľčju dodžiwacz njemóžeſche; taťjeje hiſchče widžal njebě; ſorno pſchi ſornje a wſchitke jenat wulke; to by ſchłoda bylo ſa Marcžina; někomu druhemu ſ nej wjeſele ſčžinicž, by lěpje bylo. Ma měſče wſa wón kľč a džeſche pomaku ſ kľóſchtra. Dellach wo wſy, w přenjei thěžy thudy kľal bydleſche, na ſuchocžinu thory a hubjeny. A temu

ſo wón poda a jeho w thľódku jačlo ſedžo namaťa. „Bomhaj Bóh čži, miſchtrje Kriſpinje, kať ſo čži wjedže?“ tať jeho mnich Marcžin poſtrowi. „„Ach, ſwjaty mužo,““ Kriſpin wotmolwi, „„hdy by jeno tón kaſchel njebył, a jeſčž tež ničžo njemóžu, a ſ picžu ničžo thmaneho nimam; hdy byč tola ſkerje a lěpje wu-moženy byl!““ — „To ſym ſebi myſlił, luby miſchtrje“, Marcžin rjekny, a teho dla njeſu čži tuto wothľódjenje, to hižom ſnjeſeſch a Bóh jo čži požohnuj!“ S tuthy ſłowami thoremu ſwoju kľč na klin poľoži a ſchtapafche ſaſo horje do kľóſchtra.

Wbohi kľalž njewjedžeſche, ſchto prajicž; mějeſche tu kľč thwalicž abo jejneho ſmilneho daricžela? Po dołhim čžaju ſo jeho woblicžo ſaſo přeni raſ ſ wjeſelu ſčžahny. „„To dyrbja moje džečži tež widžecž, hdyž domoj pſchińdu,““ ſam pſchi ſebi myſleſche, a ſwoju kľč na halofu žitronoweho ſchłoma pſched thěžu powjebny. Wſchitžy ludžo ju thwalachy a jeho džečži ſo tež wjeſelachy, ſo něſchto wot njeje doſtanu. W nožy pať, hdyž Kriſpin na ſwojim ložu kaſchlowaſche, jemu do myſlow pſchińdže, ſo ſo tajki kľalowſki dar ſa thudeho kľalža njehodži; tón dyrbjal něčtó doſtač, kľč by jeho doſtojni byl. Šchto pať dyrbjal to hewať byč, hač ſwjaty Abt Makariuſ? Tón je thoremu Kriſpi-nej hižom wjele dobrotow wopofaſať, ſo mohł jemu tež raſ wjeſele čžinicž; jemu čžu tu kľč donjeſčž,““ ſebi naſch kľalž myſleſche.

A hlaj, rano ſahe, hdyž ſo kľóſchtrſke durje wotryhelowachy, tam hižom Kriſpin ſtejeſche a ſebi ſ abtej žadaſche. Abt ſo maťo njedžiwaſche, hdyž ta ſnata kľč ſaſo pſched jeho woczomaj ležeſche. „S wotkal dha ſy tajki kraſny pľód doſtať, miſchtrje Kriſpinje?“ ſo abt praſeſche. Kriſpin drje najpředy dawarja pſcheradžicž njechaſche, potom pať wotmolwi: „Wot bratra Marcžina!“ Duž tón pobožny muž ſwojej ruzy ſthny, ſ njeju pohlada a ſo taťle modleſche: „ſnježe Božo, něť daj ſwojemu wotrocžkej w měje wumrjecž; pſchetož ja widžu, ſo twoja luboſč a ſmilnoſč na ſemi hiſchče haſla njeje!“ — Potom wſa Makariuſ teho kľalža a ſ nim ſ bratrei Marcžinej džeſche, tam wſchitžy tjo hromadže tón dar Boži wužichy. Koſſudžicž njemóžemy, ſchto bu bóle wofſchewjene: jich čželo abo jich duſcha. Telko pať je wěſte, ſo ſo ſwjecži jańdželjo nad tuthy tjoimi duſchemi wjeſelachy.

Wſchelake ſ bliſka a ſ daloka.

— Saſo je ſo lubowany ſerbfſki wučer, knjes Hānſel ſ Boſchey, pſches nahku ſmjercž minyl. Šrjedu jeho na domojpučžu wot Budyſchina Boža rucžla ſaja a hižom naſajtra rano wón we ſwojej domiſnje wudhcha. Wón ſo ſwěru ſa ſerbfſke wučenje w ſchuli ſtaraſche a tehodla wobžaruje tež naſch ſerbfſki lud jeho ſažne minjenje. Wón beſche ſo w lěcže 1861 w Wiſchitwěžizach narodžil. S wučerjom je wón byl w Bulezach, w Bórtu a nětko dolhe lěta w Boſcheyach. Žeho čželo bu ſańdženu njedželu ſ wulkim wob-dželenjom na Tuchorju w Budyſchinje thowane.

— Wot pſchichodneho lěta (1. haprleje 1913) ſo w Bruſtej ſa wučerjom nowy porjad drugeho pruhowanja ſawjedže. Hač dotal mějachy ſo tele pruhowanja pſchi ſeminarach, kaž w Saſkej, hdžež ſo wſchitžy, kľč mějachy pruhowanje čžinicž, ſeńdžechy. Wot pſchichodneho lěta pruhowanſta kommiſija do teje ſchule, hdžež ma wučer ſwoju ſchulu, pſchińdže a ſo tam w jeho ſchuli wo tym pſchekwědčži, kať wón we ſwojej ſchuli ſwoje wučerſke ſaſtojniſtvo ſaſtaruje. A to je tež wěſče najwažniſche, ſo wo tym pſchekwěd-čžicž, kať wučer we ſwojej ſchuli ſteji. Duž je to wěſče wulke polěpſchenje pruhowanſkeho porjada a by pſchecž bylo, ſo by ſo tajki porjad tež w Saſkej ſawjedł.